

УНІВЕРСИТЕТИ, ЧАС БРАТИ ВЛАДУ У НОВІЙ ЕКОНОМІЦІ!: СЛОВО ГОЛОВНОГО РЕДАКТОРА

Нарешті Україна досягла того рівня суспільного розвитку, коли політики змушені змінювати принаймні лексику з переважно пострадянських мотивів (анти-НАТО, СНД, державна мова тощо) на мотиви соціального й економічного розвитку. І тут якраз пора замислитись усім громадянам про те, яким має бути той потяг, що потягне країну в сучасність, і якими мають бути шляхи, що забезпечать умови руху сучасними (а точніше – найсучаснішими) швидкостями.

Пошукуючи модель потягу для досягнення вершин нової економіки, можна пригадати класиків, які наголошували на необхідності розвитку виробництва засобів виробництва порівняно з виробництвом предметів споживання. Саме перші мали б забезпечити досягнення мети щодо створення такого багатства, за якого здійснюється перехід до комунізму, коли від кожного вимагається діяти за здібностями і кожен має право споживати відповідно до своїх потреб. Прикро, але попри банкрутства суспільств, які ризикнули взяти на озброєння цей принцип, в Україні далі домінує «важка промисловість».

Нині є зрозумілим, що Україна може «переїхати» до економічного «центру» з економічної «периферії» лише завдяки входженню до кола країн-лідерів науково-технічного прогресу. Для цього всі ресурси, що є вільними чи можуть бути вивільнені, потрібно негайно «кинути» на розвиток науки й освіти. Вони ж представлені в університетських центрах, які об'єднують вищі навчальні заклади та науково-дослідні інститути Національної академії наук України. Інші науково-технічні установи – галузеві науково-дослідні інститути, проектно-конструкторські інститути та заводські лабораторії – мають за головну мету адаптацію фундаментальних розробок до потреб практики. Хоча значний обсяг прикладних розробок виконують, а ще більшою мірою можуть здійснювати в університетах.

Отже, на університетські центри треба почати дивитися як на джерело вирішення економічних і соціальних проблем регіону і країни загалом. Вони стають «пологовими будинками» народження нових ідей та створення на їх основі нових продуктів і послуг. Звідси починається їхній життєвий

цикл в економіці. Тут працюють «батьки» національних продуктів-лідерів. Тут діють «батьки» національної еліти, передусім науково-технічної. Тут формуються наукові школи, які беруть на себе ініціативу і відповідальність за створення та функціонування певного наукового, виробничого чи соціального сектору існування країни в аспекті світового лідерства. В умовах глобалізації саме з університету починаються тернисті шляхи нації до економічного центру.

Місія університетів – не школярство. Місія університетів – забезпечення виходу країни до «вищої ліги» світових «гравців» в економіці та поступового лідерства в ній. Це не просте завдання; виконання такої місії потребує передачі лівової частки матеріальної, фінансово-економічної, кадрової та політичної влади університетам, творцям нового. Той, від кого очікують багато, в даному випадку – створення українського економічного дива, повинен мати для цього достатній ресурс.

Університетській громаді варто усвідомити, що в сучасних умовах у її середовищі мають бути виховані лідери нового ґатунку. Вони повинні бути і видатними науковцями та педагогами, і талановитими менеджерами, які спроможні супроводжувати свої ідеї на світовому ринку протягом усього життєвого циклу інновацій. При цьому важливою якістю має бути здатність забезпечувати довге життя своїх ідей, проникнення цих ідей на міжнародні ринки, аби отримувати максимум вигоди від масштабу їх використання.

Новітня місія університетів потребує і нового типу суспільної свідомості. Україна пасе задніх у вирішенні завдань підвищення життєвого рівня населення. Більшість громадян країни опинилася за межею бідності. І все ж таки нація має знайти у собі сили, щоб віддати перевагу інвестиціям в освіту і науку. Іншими словами, певний час інвестиції у майбутнє мають домінувати над витратами у вирішенні поточних проблем, і всі політичні сили повинні відмовитися від популістських рішень.

Зрештою, нова економіка не може бути створена без нової генерації політиків, для яких влада за будь-яку ціну перестане бути правилом. Вони повинні разом з університетською громадою сформувати готовність нації до тимчасових жертв заради майбутнього.

Були часи, коли найавторитетнішими людьми в суспільстві були жерці, мислителі, вчителі. Їхнє слово було найвагомим для одноплемінників усіх поколінь. Чи не прийшов час, коли колективний розум наукової громадськості, не задіяної у системі інтересів певної політичної сили, може визначати шляхи нації?

Університети, ваш час настав! У вас є шанс для торування шляху нації у славне майбутнє! Скористайтеся ним!

(Євген Савельєв)